

a neveket azon társadalmi kontextusok figyelembevételével vizsgálják, amelyekben adják és használják őket. Az adatok megfigyelések és félig strukturált interjúk során keletkeztek 36 résztvevő bevonásával, célzott mintavétellel.

4. Zárásul kilenc, nemrég megjelent névtani témájú könyv ismertetése olvasható (287–359), valamint egy-egy nekrológ a dél-afrikai Siebert (azaz Bertie) Neethlingről és a német származású, szintén a közelmúltban elhunyt kanadai Wolfgang Peter Ahrensről (359–368).

5. Összegezve megállapítható, hogy a névtan sikeresen fejlődik a nyugati szláv országokban. Segédtudományból a nyelvészet rész tudományává vált, tanulmányozva a sajátos névadó rendszerek eredetét és működését, elemezve a sajátos társadalmi, időbeli és helyi viszonyokat és e rendszerek egyedi elemeit. A nyugati szláv névtanra jellemző az interdiszciplinaritás és az együttműködés más nyelvészeti és nem nyelvészeti tudományágakkal sajátos kutatási anyaga, kutatási tevékenységének tematikus sokszínűsége, speciális névtani folyóiratai, számos publikációja, valamint a felsőoktatással való állandó és hatékony kapcsolata révén.

BÉNYEI ÁGNES

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0797-031X>

Nyíregyházi Egyetem

## Names. A Journal of Onomastics 70. (2022)

Szerkesztő: IMAN M. NICK. Pitt Open Library Publishing, Pittsburgh. 262 lap

Az 1952-ben alapított, a világhálón mára minden számával szabadon hozzáférhető amerikai névtani folyóirat 70. évfolyama a korábbiakhoz hasonlóan négy számot foglal magába, s a névtudomány területeinek széles köréből sorakoztat föl munkákat. A számonként négy, összesen tizenhat tanulmány mellett a folyóirat hagyományosan közöl recenziókat és egyéb írásokat is. Az alábbiakban rovatonként haladva olvasható a folyóirat 2022-es évfolyamának ismertetése.

**1. Tanulmányok.** Az első szám YLIANA V. RODRÍGUEZnek a Falkland-szigeteki spanyol helynévanyagot bemutató és osztályozó tanulmányával kezdődik (1–8). A második tanulmányban AINSLEY HAWTHORN a *Juanita* név népszerűvé válásának állomásait és társadalmi vonatkozású okait igyekszik feltárni Új-Fundland egyénnévállományában (9–18). JARMO HARRI JANTUNEN, TERHI AINIALA, SALLA JOKELA és JENNY TARVAINEN közös, névszociológiai kiindulású, interdiszciplináris kutatása olyan diskurzusokat vizsgál nagy mintán, amelyek három finn település – Helsinki, Espoo és Vantaa – nevei köré szerveződnek (19–39). Ezt követően a tulajdonnevek jelentésének általános problematikáját és más névelméleti kérdéseket jár körül NGUYEN VIET KHOA a vietnámi nyelv és tulajdonnévhasználat szemszögéből (40–49).

Az évfolyam második számában NAILE SARMAŞIK Mervyn Peake Gormenghast-trilógiájának török fordítását vizsgálja a névfordítás eszközeire fókuszálva (1–10). A szám második tanulmányában Nagyszeben mai és történeti utcaneveit, valamint a város közterületi helynévanyagát értékeli MIHAI S. RUSU a névadás alapjául szolgáló személynevek nemi megoszlása szempontjából (11–25). MUTEB ALQARNI a szaúd-arábiai macskanévadási

szokásokat, névdivatot elemzi formális és funkcionális szempontok alapján, tekintettel többek között a névadók nemi megoszlására is (26–34). Ezt követően LASSE HÄMÄLÄINEN a világhálón használt felhasználónevekről értekező munkákat mutatja be kritikai igénnyel, megvilágítja e terület eredményeit és hiányosságait egyaránt (35–53).

A harmadik számot CHRISTINE DE VINNE munkája nyitja, amelyben Toni Morrison amerikai író The Bluest Eye (Nagyonkék) című regénye alapján tanulmányozza az irodalmi helynévhasználatot mint narratív eszközt a rasszizmus tematizálódásának szempontjából (1–11). Korpuszalapú vizsgálatával IMAN M. NICK az egyesült államokbeli rabszolganévek és -névadás mintázatainak a korábbinál szélesebb körű feltárását tűzte ki célul az 1730 és 1790 közötti, szökött rabszolgákról tudósító New York-i és New Jersey-i újsághirdetések személynévállományát felhasználva (12–23). E szám harmadik, névszociológiai témájú tanulmányában DANIEL DUNCAN a *Missouri* helynév kétféle ejtésváltozatának előfordulásai és konnotatív jelentései alapján tárja fel, hogyan válhatnak helynevek, névvaltozatok a hétköznapi diskurzusokban a morális értékítélet kifejezésének eszközévé (24–38). SOHRAB TOWFIGHI és munkatársai kanadai radiológusok személynévállományából készítettek adatbázist (39–50), hogy következtetéseket vonhassanak le belőle többek között az orvosok nemzetiségi és nemi megoszlására, kapcsolatot keresve a személynévállomány tükrözte kulturális sokszínűség és a valóságban megnyilvánuló társadalmi befogadás mértéke közt.

A negyedik szám nyitó tanulmányában Yangsook Choi 2001-ben megjelent *The Name Jar* című ifjúsági regényét elemelve ANNE W. ANDERSON irodalomelméleti és névelméleti kérdésekre, a név mibenlétére, a személynév és az identitás összefüggésére keresi a választ (5–17). CARRIE ANNE THOMAS és BLESSY SAMJOSE gyermekeknek szóló képeskönyvek elemzésén keresztül ugyancsak a név és az identitás kapcsolatára összpontosít a multikulturalizmus nézőpontjából (18–30). MARY BARDET a grammatikai nem fordításának nehézségeire világít rá Edith Nesbit 1902-es *Five Children and It* (Öt gyerek és az Izé) című angol nyelvű ifjúsági regényének francia fordításai kapcsán (31–42): azt vizsgálja, hogy a semleges nemű mitikus lény semleges névmásból létrehozott megnevezésének (*It*) különböző fordításai hogyan hatnak a jelzett szereplő célszövegbeli reprezentációjára. A szám negyedik tanulmányában IMAN M. NICK egy gyermekeknek szánt, antiszemita narratívát konstruáló 1936-os német képeskönyv példáján keresztül fejt fel, hogy az irodalmi névhasználat hogyan válhat egy ideológia megalapozásának rejtett eszközévé (43–57).

**2. Recenziók.** A folyóirat ezen évfolyama összesen nyolc könyvismertetést tartalmaz. Az első számban olvasható egy, a 20. század történetét térképek formájában elbeszélő kiadvány bemutatása (50–52), valamint egy névtani, nagyobb részt szocioonomasztikai témájú tanulmánykötet ismertetője (53–56). Ezeket követi a második számban két, Shakespeare írói névadásáról (54–56), valamint a 19. század eleji romániai zsidó családnevek történeti vonatkozásairól (57–59) szóló névtani monográfia bemutatása. A harmadik számban olvasható egy eponimagyűjtemény (vagyis olyan nevek gyűjteménye, amelyek más nevek alapjául szolgáltak; 51–52), valamint egy, a tudományos névadás irányából közelítő, ugyancsak az eponimákról szóló névtani monográfia (53–59) ismertetése. Az évfolyam negyedik száma egy különleges, a névadást, névhasználatot tematizáló regény bemutatását (58–59) és egy, a brit családnevekről szóló névtani monográfia ismertetőjét kínálja (60–61).

**3. Egyéb írások.** A folyóirat 70. évfolyamában a tanulmányok és recenziók mellett olvasható a 2022-es Name of the Year (Év Neve díj) beszámolója (1: 57–72), az American Name

Society (Amerikai Névtudományi Társaság) konferenciafelhívásai (1: 73, 4: 62), az említett társaság Emerging Scholar Award (Feltörekvő Kutató díj) kitüntetésének hirdetménye (3: 64–65), valamint megemlékezések Allan Metcalf (1: 74–76) és Wolfgang Peter Ahrens (3: 60–63) névkutatókról.

WENDEL DÁVID

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2333-9448>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcészettudományi Kar

### Rivista Italiana di Onomastica 28. (2022)

Főszerkesztő: ENZO CAFFARELLI. Società Editrice Romana – ItaliAteneo, Róma.

1092 lap (1. 530 lap, 2. 562 lap)

Az olasz névtani szakfolyóirat 28. évfolyamának két kötetében több mint ezer oldalra kiterjedő tartalmát (az esetleges magyar vonatkozásokra különösen figyelve) a rovatok szerint foglaljuk össze.

**1. Tanulmányok, kisebb közlemények, vita** (Saggi, varietà, opinioni e repliche; 13–279, 547–778). E fejezetekben összesen több mint húsz tanulmány sorakozik.

Személynevekkel a következő írások foglalkoznak: ROSARIO COLUCCIA egy, a nápolyi Aragóniai Alfonz 15. század végi hatalomra kerülésének leírásában felbukkanó, a különböző forrásokban *Fellusso* és *Malfusso* néven is említett személy megnevezéseit vizsgálja a köznévi és tulajdonnévi státus ingadozása szempontjából (13–26). FRANCESCO SESTITO terjedelmes tanulmánya a Behindthename internetes portálon közzölt statisztikák alapján az Amerikai Egyesült Államokban 1880–2020 között adott egyénnevek gyakorisági változásait mutatja be (27–81). CATERINA SARACCO az óészaki Eddához tartozó Rígsþula több mint 80 személynevének bemutatásával feltárja, hogy az óskandináv névállományra a leíró nevek lehettek a jellemzők, azaz szoros összefüggés állt fenn a nevek és a három fő társadalmi szinthez tartozó egyedek megnevezési rendszerében (pl. a szolgák a nevüket illetően is alantasabb személyek, pl. *Fúlner* 'büdös' [férfi], a szabad és nemes emberek viszont gazdagok és szépek, pl. *Erna* < *ern* 'derék, hozzáértő, energikus' [nő]) (155–173). A szerző megjegyzi, hogy ez a névadási eljárás a mai világban kirekesztőnek, megbélyegzőnek tűnne. ROBERTO RANDACCIO azt vizsgálja, hogy miért adják gyakran irodalmi művekben és filmekben a *Battista* nevet a háztartási alkalmazottaknak, házvezetőknek (185–193). LUIGI MATT 2020–2021-ben megjelent olasz regényekben vizsgálja a (megfigyelése szerint egyre kevésbé negatív konnotációjú) ragadványnevek funkcióit (201–213). LEONARDO TERRUSI bemutatja az 1932-ből származó, a *Gazzetta del Popolo* napilap mellékleteként megjelenő torinói Diorama letterario azon körkérdésére adott (gyakran igen szórakoztató) válaszokat, hogy az írók, a szerzők milyen megfontolások szerint adnak nevet szereplőiknek (215–245). MASSIMO FANFANI a világhírű költő, Dante Alighieri családnevének korabeli és későbbi variánsait tekinti át (547–562). GIOVANNI RUFFINO szicíliai családneveket elemezve felhívja a figyelmet arra, hogy ezek helyes értelmezésében figyelembe kell venni a kulturális és társadalmi motivációkat is (563–567). LEONARDO DI VASTO négy